

Ταχ. Δ/ση: Αγ. Κων/νου 8 (10241)
Πληροφορίες: Μ. Χάρου
Αριθ. Τηλεφώνου: 210-5215275
Fax: 210-5215274

ΙΚΑ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Αρ.45/24.6.2010

ΘΕΜΑ: «Εργατικό Ατύχημα» (άρθρα 8 παρ. 4 & 34 παρ. 1 του Α.Ν. 1846/51).
Σχετ.: Εγκ. 22/04

Με την εγκύκλιο 22/04, η υπηρεσία μας είχε δώσει οδηγίες για την ενιαία αντιμετώπιση του ατυχήματος από όλα τα Υποκ/μα του Ιδρύματος.

Μετά την κοινοποίηση της παραπάνω σχετικής εγκυκλίου διαπιστώνουμε, είτε από τα προφορικά ερωτήματα των Υποκ/των μας, είτε από τις εκθέσεις επιθεώρησης, καθώς και στα Σεμινάρια Παροχών που πραγματοποιεί η Υπηρεσία μας ότι, δεν αντιμετωπίζεται το ατύχημα σωστά από όλα τα Υποκ/τά μας.

Μετά τα παραπάνω κρίνουμε σκόπιμο να σας επανακοινοποιήσουμε τις οδηγίες που αφορούν το ατύχημα, προσθέτοντας και νέες πληροφορίες.

«Έννοια»

Στο Νόμο δεν ορίζεται ποια από τα ατυχήματα είναι εργατικά. Στους εννοιολογικούς προσδιορισμούς του άρθρου 8 του Α.Ν.1846/51 και στην παρ.4 αυτού η έννοια του όρου «ατύχημα» αποδίδεται με τη φράση «το εν τη εργασία ή εξ αφορμής ταύτης βίαιον συμβάν και την επαγγελματική ασθένεια».

Για τον παραπάνω λόγο η ασφ/κή πρακτική και κυρίως η νομολογία των δικαστηρίων έχουν προσδιορίσει τις περιπτώσεις που, με ορισμένες προϋποθέσεις, ένα ατύχημα μπορεί να χαρακτηριστεί σαν εργατικό.

Γενικά ως εργατικό ατύχημα χαρακτηρίζεται ο θάνατος ή η ανικανότητα του ασφ/νου για εργασία που προκλήθηκε από ένα βίαιο περιστατικό που έγινε κατά την εκτέλεση της εργασίας ασφαλιστέας στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή εξαιτίας αυτής. Σαν τέτοιο περιστατικό θεωρείται κάθε βίαιο εξωτερικό γεγονός που προκάλεσε την πάθηση ή βλάβη ή την επιδείνωση προϋπάρχουσας νόσου, εφόσον έγινε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή αυτή και συνδέεται με την εργασία άμεσα ή έμμεσα σε σχέση αιτίου και αποτελέσματος (Σ.τ.Ε. 2464/77, 4697/83 κ.α.).

Ο όρος «εργασία» αναφέρεται σε οποιαδήποτε εργασία η οποία, κατά εντολή εργοδότη, παρέχεται από τον εργαζόμενο ακόμα και εάν αυτή είναι πέρα από τα καθήκοντά του που απορρέουν από τη σχετική σύμβαση εργασίας του.

Με βάση τη γενική αυτή παραδοχή, έχει γίνει δεκτό πως ως εργατικά ατυχήματα χαρακτηρίζονται και οι εξής περιπτώσεις:

- Ο θάνατος ή η αναπηρία του εργαζόμενου που αποδεικνύεται ότι οφείλεται στην υπέρμετρη προσπάθεια που κατέβαλε σε δεδομένο χρόνο ο εργαζόμενος για να ανταποκριθεί σε ασυνήθιστους κατά το χρόνο αυτό όρους εργασίας ή στο γεγονός ότι υποχρεώθηκε να εργασθεί για ορισμένο χρόνο κάτω από εξαιρετικά δυσμενείς (καιρικές ή άλλες) συνθήκες οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα τον θάνατο ή την αναπηρία του ασφ/νου ακόμη και εάν ο ασφ/νος υπέφερε ήδη από νόσο που

επιδεινώθηκε από την εργασία του λόγω της υπέρμετρης προσπάθειας που κατέβαλε για να ανταποκριθεί στις δυσμενείς αυτές συνθήκες (Σ.τ.Ε. 3968/81, 1664/84, 4084/85, 762/88, 242/89 κ.α.).

- Για να θεωρηθεί πως υπάρχει εργατικό ατύχημα πρέπει να αποδειχθεί πως ο θάνατος ή η αναπηρία του ασφ/νου οφείλεται σε κάποιο ξαφνικό και έκτακτο περιστατικό που δεν μπορεί να θεωρηθεί πως βρίσκεται μέσα στον κύκλο των συνηθισμένων, ανάλογα με την περίπτωση, συνθηκών παροχής εργασίας του.

- Για το λόγο αυτό δεν χαρακτηρίζεται ως εργατικό ατύχημα ο θάνατος ή η αναπηρία που προκλήθηκε από ειδικές συνθήκες εάν η εργασία του ασφ/νου, από τη φύση της παρέχεται με τις δυσμενείς αυτές συνθήκες.

- Ο θάνατος ή η αναπηρία που προκλήθηκε από βίαιο περιστατικό που έγινε κατά τη μετάβαση του ασφ/νου από το σπίτι του στην εργασία ή κατά την επιστροφή του χαρακτηρίζεται ως εργατικό ατύχημα αρκεί να υπάρχει στη συγκεκριμένη περίπτωση αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ εργασίας και ατυχήματος.

Ο αιτιώδης σύνδεσμος (τοπικός και χρονικός) ατυχήματος και εργασίας διασπάται σε περίπτωση που ο ασφ/νος για τη μετάβασή του στην εργασία ή για την επιστροφή του στο σπίτι του δεν ακολούθησε το συνηθισμένο δρομολόγιό του. Γι' αυτό και τα ατυχήματα που γίνονται σε περιπτώσεις παρέκκλισης από το συνηθισμένο δρομολόγιο, δεν χαρακτηρίζονται σαν εργατικά.

Ζητήματα έχουν γεννηθεί που τελειώνει επί κατοικίας η οδός.

Κατά κανόνα θεωρείται η εξώθυρα του σπιτιού του ασφ/νου. Εάν μένει σε εσωτερικό σπίτι, δεν είναι η γενική εξώθυρα του σπιτιού αλλά η εξώθυρα του εσωτερικού σπιτιού. Σε πολυκατοικία μπορεί να θεωρηθεί και η σκάλα.

Θεωρήθηκαν ως καθ' οδόν ατυχήματα και όσα έλαβαν χώρα στην κατοικία του ασφ/νου προτού αυτός αποθέσει τα εργαλεία του, τον εξοπλισμό του και την ενδυμασία της εργασίας του γιατί τότε μόνο τερματίζεται ο δρόμος της επιστροφής].

- Εργατικά χαρακτηρίζονται επίσης και τα ατυχήματα, που γίνονται κατά τα διαλείμματα της εργασίας ή την μεσημεριανή διακοπή οπωσδήποτε μέσα στο χώρο της εργασίας και κατά περίπτωση μετά την απομάκρυνση από το χώρο αυτό. Η απομάκρυνση του ασφ/νου από το χώρο της εργασίας, θεωρείται ότι διακόπτει τον τοπικό και χρονικό σύνδεσμο με την εργασία όταν αποδεικνύεται ότι οφείλεται σε ατομική πρωτοβουλία του ασφ/νου αντίθετη με τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τη σχέση που τον συνδέει με τον εργοδότη του ή σε πρωτοβουλία που έχει σαν σκοπό την ικανοποίηση προσωπικών του αναγκών που δεν είναι άμεσες και επείγουσες.

- Η μετάβαση του ασφαλισμένου σε εστιατόριο, που βρίσκεται κοντά στον τόπο της εργασίας του για να γευματίσει, να ικανοποιήσει δηλαδή μια βασική βιοτική του ανάγκη, είναι δικαίωμά του όταν η επιχείρηση δεν του εξασφαλίζει τροφή και δεν διακόπτει ούτε τον τοπικό ούτε το χρονικό σύνδεσμο με την εργασία.

Για το λόγο αυτό τυχόν ατύχημα που θα πάθει ο ασφαλισμένος κατά την επιστροφή του από το συντομότερο δρομολόγιο και χωρίς παρεκκλίσεις χαρακτηρίζεται ως εργατικό ατύχημα (έγγραφο 37615/23.3.65).

-Τα ατυχήματα που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια κανονικής με αποδοχές άδειας και κατά τη μετάβαση των ασφ/νων στους εργοδότες τους για είσπραξη του μισθού τους, οπωσδήποτε δε μέσα στο χώρο της επιχείρησης γιατί υπάρχει σχέση μεταξύ εργασίας και ατυχημάτων (Σχετ. Γεν. Έγγραφο 82147/Φ.3/27.11.75).

- Ο θάνατος που προκλήθηκε από τσίμπημα σφήκας κατά τη διάρκεια της εργασίας και στον τόπο αυτής ανεξάρτητα από τυχόν αλλεργική προδιάθεση του ασφ/νου που τελικά προκάλεσε το θάνατό του (Γεν. έγγραφο 162705/24.10.67).

- Η θανατική εκτέλεση και η αυτοκτονία δεν συνιστούν ατυχήματα υπό την εν τω νόμω καθοριζόμενη έννοια.

Τελευταία όμως, από το Συμβούλιο της Επικρατείας ενομολογήθηκε ότι, δεν θεωρείται βίαιο συμβάν το προκληθέν ηθελημένα από τον ασφ/νο και συνεπώς η αυτοκτονία, ο

ηθελημένος τερματισμός της ζωής, δεν αποτελεί κατ' αρχήν εργατικό ατύχημα εκτός οσάκις αυτή (αυτοκτονία) συντελείται υπό συνθήκες διατάραξης των ψυχικών ή διανοητικών λειτουργιών δύναται συντρεχουσών και των λοιπών στη διάταξη προϋποθέσεων, να θεωρηθεί ότι στοιχειοθετεί τέτοιο ατύχημα.

- Ατυχήματα, διαρκούσης απεργίας θεωρούνται εργατικά, εφόσον προκύπτουν εξαιτίας άρνησης του ασφ/νου να μετάσχει της απεργίας.

- Επισημαίνεται ότι, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ατύχημα εκτός εργασίας ο θάνατος ή η αναπηρία του ασφ/νου που οφείλεται σε καρδιακό νόσημα.

Μπορεί να χαρακτηριστεί ως εργατικό ατύχημα εφόσον συντρέχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις, διαφορετικά οφείλεται σε κοινή νόσο.

- Επίσης ο διαπληκτισμός του εργαζόμενου με συνάδελφό του, στο χώρο της εργασίας και με αφορμή την εργασία του και όχι για προσωπικούς λόγους.

Δεν χαρακτηρίζονται ως εργατικά ατυχήματα

1. Τα ατυχήματα που συμβαίνουν μέσα στα σπίτια των ασφ/νων, εκτός εάν αυτοί ισχυρισθούν και αποδείξουν ότι τα ατυχήματα συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εκτέλεση της εργασίας τους.

2. Τα ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την εκτέλεση της εργασίας που δεν ασφαλίζεται στο Ίδρυμα.

3. Η επιδείνωση της υγείας του ασφ/νου και ο θάνατός του απ' αυτή, όταν είναι συνέπεια της συνέχισης της εργασίας με δυσμενείς όρους και συνθήκες, εφόσον η εργασία λόγω της φύσης της δε μπορεί να εκτελείται παρά με τους όρους και τις συνθήκες αυτές.

Δεν εξομοιώνεται δηλαδή με εργατικό ατύχημα η νόσος που προκλήθηκε από βαθμιαία εξασθένηση του οργανισμού λόγω του είδους της εργασίας.

4. Η αυτοκτονία και κάθε βίαιο περιστατικό που προκλήθηκε με τη θέληση του ασφ/νου.

5. Εξάλλου χαρακτηρίζεται ως ατύχημα εκτός εργασίας το ατύχημα που συμβαίνει σε ασφ/νο του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εφόσον έχει αναγγελθεί από τον ίδιο ή μέλος της οικογένειάς του μέσα στις προθεσμίες του άρθρου 21 του Κ.Α.Α. ανεξάρτητα εάν κατά το χρόνο του ατυχήματος συνδέεται ή όχι άμεσα με το Ίδρυμα . Επισημαίνεται ατύχημα σε ασφ/νο διαρκούσης της ανικανότητας αυτού προς εργασία λόγω ασθένειας θεωρείται εξωεργατικό ατύχημα και γεννά αξίωση για τη λήψη των υπό του Νόμου για την περίπτωση αυτή προβλεπόμενων παροχών. (Γ2 παρ. 4489).

Εάν το ατύχημα χαρακτηριστεί από άλλο Ταμείο π.χ. ΤΑΞΥ εάν είναι ασφ/νος για τον κλάδο ασθένειας και για τον κλάδο Σύνταξης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το ατύχημα θα χαρακτηριστεί ξανά από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ

Υπάρχουν κατηγορίες εργαζομένων που ασφαλίζονται μόνο για τον κίνδυνο εργατικού ατυχήματος, με την ασφαλιστική εισφορά ν' ανέρχεται σε 1%, όπως αναφέρονται παρακάτω:

Με την εγκύκλιο 40/06 σας έχουμε δώσει οδηγίες για την υπαγωγή στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τον κίνδυνο του ατυχήματος

- 1) των κρατουμένων στις φυλακές της χώρας που εργάζονται ως ηλεκτρολόγοι, υδραυλικοί, μάγειρες και προσωπικό κουζίνας.
- 2) Επίσης, Ανήλικοι τρόφιμοι του Κρατικού αναμορφωτικού καταστήματος στον Κορυδαλλό (επαγγ. Καταρτιζόμενοι στις Τεχνικές Σχολές) Εγκ. 67/55.
- 3) Κρατούμενοι εργαζόμενοι στο αρτοποιείο της Κεντρικής Αποθήκης Υλικού Φυλακών (Γεν. Έγγραφο 33635/Φ.Υ./396/21.4.73)
- 4) Κρατούμενοι Εργαζόμενοι στις Αγροτικές Φυλακές Αγίας Χανίων, Κασσάνδρας Χαλκιδικής, Τίρυνθος Ναυπλίου, Κασσαβετείας Αλμυρού στις εργασίες που αναφέρονται στη σχετική κοινή Υπουργική Απόφαση καθώς και στα εργαστήρια της Κεντρικής Φυλακής Γυναικών Κορυδαλλού (Εγκ. 142/81).

- 5) Κρατούμενοι εργαζόμενοι στο βιβλιοδείο της Δικαστικής Φυλακής Κορυδαλλού (Εγκ. 184/85).
- 6) Οι κρατούμενοι στις φυλακές της χώρας που εργάζονται στο τυπογραφείο, ξυλουργείο, σιδηρουργείο και οικοδομικό συνεργείο των φυλακών (Σχ.Ετ. Εγκ. 29/97).
- 7) Ασφάλιση των αποφοίτων των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) κατά τη διάρκεια της προαιρετικής εξάμηνης πρακτικής τους άσκησης (σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του Ν. 2009/1992 και τις οδηγίες που δόθηκαν με τις αρ. 112/92 και 69/94 εγκυκλίους) κ.λ.π.

Δήλωση Ατυχήματος

Πρόσωπα που έχουν υποχρέωση για δήλωση ατυχήματος

Από την παρ.1 του άρθρου 21 του Κανονισμού Ασφ/κής Αρμοδιότητας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ορίζεται ότι «κάθε ατύχημα» που γίνεται κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή την εργασία αυτή και έχει ως αποτέλεσμα τον τραυματισμό ή την αδυναμία για συνέχιση της εργασίας ή το θάνατο προσώπου και έχει υπαχθεί στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις του Α.Ν.1846/51, αναγγέλλεται υποχρεωτικά στο Ίδρυμα από τον εργοδότη ή τον αντιπρόσωπό του, από τον παθόντα ασφ/νο και σε περίπτωση αδυναμίας ή θανάτου του, από τα πρόσωπα που από την ασφάλισή του έλκουν δικαιώματα και κάθε υπάλληλο του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που λόγω της υπηρεσίας του έλαβε γνώση του ατυχήματος.

Η αναγγελία του ατυχήματος μπορεί να γίνει και από οποιοδήποτε τρίτο που έλαβε γνώση αυτού.

Νομότυπη Δήλωση Ατυχήματος

Η δήλωση αναγγελίας του ατυχήματος δίνεται με τη συμπλήρωση όλων των ενδείξεων του ειδικού εντύπου που χορηγεί το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Π.χ. Η δήλωση ατυχήματος στον πλοίαρχο σκάφους που ταξιδεύει, αφού αυτός ασκεί αστυνομική εξουσία. Προϋπόθεση όμως είναι η αναγραφή και περιγραφή των στοιχείων του ατυχήματος στο ημερολόγιο του πλοίου.

Που δηλώνεται το ατύχημα

Η δήλωση του ατυχήματος γίνεται στο πλησιέστερο προς τον τόπο που έγινε το ατύχημα Υποκ/μα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει Υποκ/μα του Ιδρύματος κοντά στον τόπο αυτό το ατύχημα μπορεί να δηλωθεί στην αστυνομική αρχή που διαβιβάζει τη δήλωση στο πλησιέστερο Υποκ/μα.

Θα μπορούσε, συνεπώς, να θεωρηθεί νομότυπη αναγγελία του ατυχήματος και σε Ελληνικό Προξενείο, προκειμένου για ατυχήματα που λαμβάνουν χώρα στο Εξωτερικό, με την προϋπόθεση όμως ότι η αναγγελία γίνεται με συγκεκριμένο περιεχόμενο των απαραίτητων στοιχείων και με σκοπό να διαβιβασθεί στην Υπηρεσία του Ιδρύματος και δεν αρκεί η απλή ειδοποίηση ή αυτεπάγγελτη γνώση του ατυχήματος από το Προξενείο.

Προθεσμία αναγγελίας ατυχήματος (Σχ.ετ. εγκύκλιοι 15/87, 55/03 & 22/04)

Η αναγγελία του εργατικού ατυχήματος πρέπει να γίνεται μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την επόμενη ημέρα που αυτό θα συμβεί. Ο γιατρός όμως και κάθε υπάλληλος του Ιδρύματος πρέπει να αναγγείλουν το ατύχημα μέσα σε 24 ώρες από τότε που θα το μάθουν. Παράλειψη του γιατρού ν' αναγγείλει το ατύχημα θεωρείται δεοντολογικό παράπτωμα που συνεπάγεται παραπομπή του στα Πειθαρχικά Συμβούλια των Ιατρικών Συλλόγων, για την επιβολή κυρώσεων. Παράλειψη, εξάλλου υπαλλήλου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ θεωρείται βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα (Γ.Ε. 172700-8/7/77).

Επίσης, προστέθηκε διάταξη στην παρ.3 του άρθρου 21 του Κανονισμού Ασφ/κής Αρμοδιότητας σχετικά με την αναγγελία του ατυχήματος ως εξής: «Σε περίπτωση που ασφ/νος νοσηλεύεται σε Κρατικό Νοσοκομείο ή Ιδιωτικό Θεραπευτήριο συμβεβλημένο ή μη, συνέπεια ατυχήματος, πρέπει η αναγγελία του ατυχήματος να

γίνει μέσα σε (5) πέντε εργάσιμες ημέρες από την έξοδό του από το Νοσοκομείο με περιγραφή και των εξωτερικών στοιχείων του ατυχήματος [Σχετ. Εγκ.55/03].

Για τους στρατευμένους ασφ/νους ως ημέρα αναγγελίας του ατυχήματος θεωρείται η ημέρα τραυματισμού ή του θανάτου που βεβαιώνεται από την στρατιωτική αρχή (άρθρο 21 παρ.2).

Στις παραπάνω προθεσμίες δεν υπολογίζονται οι Κυριακές και οι επίσημα καθιερωμένες αργίες (άρθρο 21 παρ.3).

Το αρμόδιο για το χαρακτηρισμό του ατυχήματος όργανο (Δ/ντής Υποκ/τος) έχει τη δυνατότητα να δεχθεί δήλωση που υποβλήθηκε εκπρόθεσμα εάν πεισθεί πως λόγοι εντελώς ανεξάρτητοι από τη θέληση των προσώπων που δήλωσαν το ατύχημα παρεμπόδισαν την έγκαιρη δήλωση.

Στην περίπτωση όμως αυτή, η προθεσμία δεν παρατείνεται πέρα από (60) ημέρες από το ατύχημα, εκτός εάν αυτό προκάλεσε το θάνατο του ασφ/νου, οπότε η προθεσμία για την αναγγελία με σκοπό την απόκτηση σύνταξης μπορεί να παραταθεί μέχρι δύο (2) χρόνια.

Στην περίπτωση, εξάλλου που το ατύχημα είχε ως συνέπεια την απόλυτη αναπηρία του ασφ/νου η προθεσμία για την αναγγελία με σκοπό την απόκτηση δικαιώματος σε σύνταξη μπορεί να παραταθεί μέχρι ένα χρόνο από το ατύχημα (άρθρο 21 παρ.4).

Οι προθεσμίες που ορίζονται για την αναγγελία εργατικού ατυχήματος είναι αποκλειστικές. Γι' αυτό και η υποβολή δήλωσης μετά την πάροδο των προθεσμιών αυτών έχει σαν συνέπεια την απόρριψη της δήλωσης σαν απαράδεκτης.

Ο υπολογισμός της προθεσμίας για την αναγγελία εργατικού ατυχήματος υπολογίζεται κατά τις οικείες διατάξεις του Αστικού Κώδικα (Γ2 §4491 κωδ. εγκ. παροχών).

Οι ίδιες προθεσμίες αναγγελίας ισχύουν και για τα εκτός εργασίας ατυχήματα (Γεν. Έγγραφο 47174/21.11.75).

Αυτό που θα πρέπει να ελέγχεται με μεγάλη προσοχή είναι εάν η αναγγελία του ατυχήματος είναι εμπρόθεσμη ή εκπρόθεσμη.

Δεν έχει καμία σχέση η αναγγελία για την καταβολή του επιδόματος ασθενείας με την αναγγελία του ατυχήματος.

Εάν υπάρχει μόνο η Ιατρική γνωμάτευση που αφορά τις συνέπειες του ατυχήματος και όχι η λεπτομερής περιγραφή των εξωτερικών στοιχείων του ατυχήματος η αναγγελία είναι εκπρόθεσμη.

Πρέπει να συνυπάρχουν τα δύο παραπάνω στοιχεία για να θεωρηθεί η αναγγελία του ατυχήματος εμπρόθεσμη.

Επίσης δεν θα παραπέμπεται κανένα ατύχημα στην ΤΔΕ σαν "εκπρόθεσμο-Εργατικό" ή "Εκπρόθεσμο-εκτός εργασίας".

Η εισήγηση στην ΤΔΕ θα αφορά μόνο το εκπρόθεσμο ή μη και μετά τη συγχώρευση από την ΤΔΕ προχωράμε στο χαρακτηρισμό του ατυχήματος.

Έναρξη προθεσμίας σε περίπτωση που οι συνέπειες του ατυχήματος εκδηλώνονται αργότερα

Οι συνέπειες εργατικού ατυχήματος μπορεί να μην εκδηλωθούν αμέσως, αλλά αργότερα και σιγά-σιγά.

Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία για την αναγγελία δεν αρχίζει από τότε που έγινε το ατύχημα, αλλά από το χρόνο που εκδηλώθηκαν οι συνέπειές του και η πραγματική αναπηρία. Ο ασφ/νος όμως, πρέπει να προβάλει σαφώς τους σχετικούς ισχυρισμούς του για να μπορέσει το ασφ/κό όργανο μετά από έλεγχο να κρίνει σχετικά.

Όταν ο ασφ/νος επικαλείται επιδείνωση προϋπάρχουσας πάθησης από ατύχημα μετά την πάροδο των προθεσμιών που ορίζονται από το άρθρο 21 του Κ.Α.Α. πρέπει η Υγειονομική Επιτροπή να γνωματεύει ειδικά για την ύπαρξη και το χρόνο εκδήλωσης της επιδείνωσης από τον οποίο και αρχίζει η προθεσμία για την αναγγελία του ατυχήματος (Σ.Ε.2378/79).

Αρμόδιο για το χαρακτηρισμό ατυχήματος όργανο

(Εγκ. 79/74, 22/04, άρθρα 7 και 11 Κ.Α.Α. και Γεν. Έγγραφο 131220/Φ3/12.7.78)

Αρμόδιος για τον χαρακτηρισμό των ατυχημάτων και επαγγελματικών νόσων είναι ο Δ/ντής του Υποκ/τος (Τοπικού ή Περ/κού) στην περιφέρεια του οποίου κατοικεί ή απασχολείται ο ασφ/νος.

Ειδικότερα:

Όταν η δήλωση ατυχήματος υποβάλλεται στο Υποκ/μα (Τοπικό ή Περ/κό) στην περιοχή του οποίου απασχολούνταν ο ασφ/νος κατά την ημέρα του ατυχήματος, η διαδικασία για την εξακρίβωση των συνθηκών με τις οποίες έγινε και ο χαρακτηρισμός του γίνεται από το Υποκ/μα αυτό.

Εάν όμως, η δήλωση υποβληθεί στο Υποκ/μα (Τοπικό ή Περ/κό) του τόπου κατοικίας του ασφ/νου, το Υποκ/μα αυτό προβαίνει στο χαρακτηρισμό του ατυχήματος εφόσον από τα υπόψη του στοιχεία μπορεί να σχηματίσει γνώμη για το είδος του ατυχήματος και επομένως δεν απαιτείται επιτόπια έρευνα, για την εξακρίβωση των συνθηκών με τις οποίες έγινε (π.χ. ατυχήματα εκτός εργασίας, μικροατυχήματα).

Το ίδιο γίνεται σε κάθε περίπτωση, που η σχετική με το ατύχημα έρευνα είναι ευχερέστερη από το Υποκ/μα του τόπου κατοικίας (τροχαία ατυχήματα κλπ).

Στις υπόλοιπες περιπτώσεις η δήλωση ατυχήματος διαβιβάζεται στο Υποκ/μα του τόπου απασχόλησης για τον χαρακτηρισμό.

Διευκρινίζεται ότι:

Σαν Υποκ/μα του τόπου απασχόλησης θεωρείται το Υποκ/μα στην περιοχή του οποίου απασχολούνταν κατά την ημέρα του ατυχήματος ο ασφ/νος και όχι το Υποκ/μα στην περιοχή του οποίου είχε την έδρα της η επιχείρηση που συνδεόταν με σχέση εργασίας, με την προϋπόθεση πως στην περιοχή αυτή (του τόπου απασχόλησης) είναι δυνατή η διαπίστωση των συνθηκών επέλευσης του ατυχήματος.

Στην περίπτωση, που η κατά τόπο αρμοδιότητα κάποιου Υποκ/τος συντρέχει με την αρμοδιότητα άλλου Υποκ/τος (τόπου κατοικίας-τόπου έδρας επιχείρησης-τόπου απασχόλησης) του χαρακτηρισμού του ατυχήματος επιλαμβάνεται το Υποκ/μα εκείνο, που μπορεί ευχερέστερα να συγκεντρώσει όλα (ή τα περισσότερα) στοιχεία που είναι απαραίτητα για το χαρακτηρισμό του ατυχήματος και πάντοτε με γνώμονα την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση του ασφ/νου (Σχ. Γεν. έγγραφο 205392/Φ.3/9.4.80).

Διαπίστωση συνθηκών Ατυχήματος

Η έρευνα γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Κ.Α.Α.

Η έρευνα μπορεί να είναι και επιτόπια. Όπου χρειάζεται παίρνονται καταθέσεις από τα πρόσωπα που υπέγραψαν τη δήλωση ατυχήματος αλλά και από κάθε άλλο που γνωρίζει για τις συνθήκες με τις οποίες έγινε το ατύχημα κυρίως βέβαια, ερευνάται εάν κατά την ημέρα του ατυχήματος παρείχε εργασία ασφαλιστέα στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 2 του Κανονισμού Ασφαλιστικής Αρμοδιότητας, το Υποκ/μα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υποχρεούται να επιληφθεί της προβλεπόμενης έρευνας αμέσως μόλις λάβει γνώση του ατυχήματος ή της επαγγελματικής ασθένειας και μάλιστα να τελειώσει αυτή μέσα σε (15) δεκαπέντε ημέρες.

Σε περίπτωση που γίνεται επίκληση εξαιρετικών και έκτακτων συνθηκών σαν αιτία ατυχήματος, με την έρευνα συγκεντρώνεται κάθε στοιχείο που μπορεί να δώσει σαφή εικόνα του είδους, του τρόπου και των συνθηκών παροχής της εργασίας κατά την ημέρα του ατυχήματος.

Π.χ. εάν επικαλείται ασυνήθεις καιρικές συνθήκες ζητάμε στοιχεία από την Ε.Μ.Υ.

Έρευνα διενεργείται και στην περίπτωση που το ατύχημα δηλώνεται εκπρόθεσμα, οπότε η δήλωση απορρίπτεται σαν τυπικά απαράδεκτη. Και αυτό γιατί είναι πιθανό να συγχωρεθεί το εκπρόθεσμο της αναγγελίας από κάποιο άλλο αρμόδιο κατά το νόμο όργανο (ΤΔΕ).

Ο Δ/ντής του κάθε Υποκ/τος μπορεί να κρίνει ότι η έρευνα μπορεί να γίνει και από άλλο όργανο του Υποκ/τος (Γεν. έγγραφο 166538/69/30.3.77).

Έκδοση Απόφασης

Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας ο αρμόδιος για κάθε περίπτωση Δ/ντής, προβαίνει στο χαρακτηρισμό του ατυχήματος που δηλώθηκε.

Σε όλες τις περιπτώσεις, που υποβάλλεται δήλωση ατυχήματος, πρέπει να εκδίδεται απόφαση χωριστά για κάθε δήλωση ατυχήματος.

Σε περίπτωση όμως, που μετά από αποδοχή του περιεχομένου της δήλωσης, ο αρμόδιος Δ/ντής χαρακτηρίζει το ατύχημα σαν εργατικό, οπότε δεν θα προκύψουν αμφισβητήσεις, καθώς και σε περίπτωση χαρακτηρισμού του ατυχήματος σαν εκτός εργασίας και αποδοχής του χαρακτηρισμού αυτού από τον ασφ/νο με σχετική δήλωσή του δεν είναι απαραίτητη η έκδοση ξεχωριστής απόφασης.

Για την απλούστευση της διαδικασίας σαν αριθμός απόφασης, θα τίθεται ο αριθμός καταχώρησης της δήλωσης ατυχήματος στο βιβλίο ατυχημάτων, στο οποίο και θα γίνεται καταχώρηση της σχετικής ένδειξης χαρακτηρισμού του ατυχήματος χωρίς να ακολουθεί και άλλη καταχώρηση στο γενικό πρωτόκολλο του Υποκ/τος ή Παρ/τος (σχετ. εγκ.173/79).

Όσον αφορά την τήρηση των δηλώσεων ατυχημάτων σας πληροφορούμε ότι:

α) στις περιπτώσεις που η απόφαση του Δ/ντή για τον χαρακτηρισμό του ατυχήματος διατυπώνεται επί του σώματος της σχετικής δήλωσης ατυχήματος (περιπτώσεις που δεν υπάρχει αμφισβήτηση), οι δηλώσεις αυτές θα επιστρέφονται, προς εκτέλεση και φύλαξη στο αρμόδιο Παρ/μα του Ιδρύματος.

β) στις περιπτώσεις που εκδίδονται ιδιαίτερες αποφάσεις Δ/ντή, για τον χαρακτηρισμό του ατυχήματος οι δηλώσεις θα τηρούνται στον ειδικό φάκελο του Υποκ/τος, στον ασφ/νο δε και στο Παρ/μα θα αποστέλλεται για ενημέρωσή τους αντίγραφο της απόφασης αυτής (σχετ. εγκ.187/79).

Παραπομπή στις Υγειονομικές Επιτροπές (ΑΥΕ-ΒΥΕ)

Μετά το χαρακτηρισμό του ατυχήματος που αναγγέλθηκε εμπρόθεσμα γίνεται παραπομπή του ασφ/νου στις Υγ/κές Επιτροπές (ΑΥΕ- ΒΥΕ).

Η παραπομπή στο αρμόδιο υγειονομικό όργανο γίνεται για τη διαπίστωση του αιτιώδους συνδέσμου ατυχήματος και βλάβης ή πάθησης που επικαλείται ο ασφ/νος. Η παραπομπή μπορεί να προηγηθεί της έκδοσης της απόφασης χαρακτηρισμού όταν οι διαπιστώσεις του υγειονομικού οργάνου είναι απαραίτητες για τη μόρφωση γνώμης από το αρμόδιο ασφαλιστικό όργανο.

Σε περίπτωση όμως που η διαδικασία χαρακτηρισμού έχει μοναδικό στόχο τη χορήγηση σύνταξης προηγείται πάντοτε της παραπομπής στο αρμόδιο υγειονομικό όργανο η διαπίστωση των συνθηκών κάτω από τις οποίες έγινε το ατύχημα και η έκδοση της απόφασης χαρακτηρισμού του.

Παραπομπή δεν γίνεται στην περίπτωση που δεν διαπιστώνεται το ατύχημα που δηλώθηκε ή η δήλωση του ατυχήματος απορρίφθηκε σαν εκπρόθεσμη. Και αυτό γιατί οι υγ/κές επιτροπές δεν έχουν αρμοδιότητα για το χαρακτηρισμό των ατυχημάτων, αρμοδιότητα που ανήκει στα ασφαλιστικά όργανα, αλλά μετά τον χαρακτηρισμό αποφαίνονται και μάλιστα δεσμευτικά, (ΣτΕ 1760/76, 2464/77), εάν το ατύχημα που χαρακτηρίστηκε σαν εργατικό ή όχι ήταν η αιτία που προκάλεσε την πάθηση ή τη βλάβη που διαπιστώνεται.

Γενικά

1. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.7 του Κ.Α. χορηγούνται βιβλιάρια εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, όταν δεν έχει εκδοθεί βιβλιάριο ασθενείας λόγω έλλειψης των απαιτούμενων χρονικών προϋποθέσεων.

2. Στις περιπτώσεις εργατικού ατυχήματος, δεν απαιτούνται χρονικές προϋποθέσεις για την επιδότηση αρκεί η ασφάλιση κατά την ημέρα του ατυχήματος, ενώ στις

περιπτώσεις των εκτός εργασίας ατυχημάτων είναι αρκετή η συμπλήρωση του μισού μόνο αριθμού ημερών ασφάλισης, όπως ορίζονται (σχετ. εγκ.29/91).

Η επιδότηση αυτή μπορεί να συνεχισθεί μέχρι το ανώτατο όριο επιδότησης (Δηλαδή 182, 360 και 720 το ανώτατο όριο επιδότησης).

3. Από 1/1/98 έγινε η αλλαγή του εντύπου Δήλωσης Ατυχήματος, Γ.Ε. Π08/99/22.12.97.

4. Και οι "αυτοτελώς απασχολούμενοι" μπορούν να χαρακτηρίζουν τα ατυχήματά τους "σαν εργατικά".

5. Ο "εργοδότης" δεν έχει δικαίωμα να κάνει προσφυγή στην ΤΔΕ επειδή ανήγγειλε το ατύχημα.

6. Πότε η Δήλωση Ατυχήματος αναπληρώνει την αίτηση συνταξιοδότησης. (Γενικό Έγγραφο: 50324/Φ21/22.7.1978).

7. Εγκύκλιος 64/09. Σχετικά με την αρ. 98/2009 γνωμοδότηση του β' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που αφορά το ατύχημα σε σχέση με την επιδότηση.

Επαγγελματική Ασθένεια

Η επαγγελματική ασθένεια εξομοιώνεται από την άποψη των συνεπειών και της παρεχόμενης ασφ/κής προστασίας με το εργατικό ατύχημα.

Για την παροχή της εξαιρετικής προστασίας πρέπει να δηλωθεί η επαγγελματική ασθένεια από τα πρόσωπα που ορίζονται από το άρθρο 23 του Κ.Α.Α. Από τα πρόσωπα αυτά ο γιατρός που θα διαγνώσει την επαγγελματική ασθένεια έχει την υποχρέωση να την αναγγείλει στο Ίδρυμα αμέσως.

Για τα υπόλοιπα πρόσωπα η προθεσμία για την αναγγελία είναι η ίδια με την προθεσμία για την αναγγελία των ατυχημάτων, αρχίζει όμως από την γνώση της ασθένειας, άρθρο 23 παρ. 3 του Κ.Α.Α.

Αρμόδιο ασφ/κό όργανο για το χαρακτηρισμό μιας ασθένειας ως επαγγελματικής είναι ο Δ/ντής του Περ/κού ή Τοπικού Υποκ/τος στην περιφέρεια του οποίου κατοικεί ή απασχολείται ο ασφ/νος.

Η διαδικασία για το χαρακτηρισμό αρχίζει με την έρευνα, που γίνεται μετά την υποβολή της δήλωσης, που στοχεύει στη διαπίστωση της απασχόλησης του ασφ/νου στις επιχειρήσεις, εργασίες κλπ που αναφέρονται στο άρθρο 40 του Κανονισμού Ασθένειας (ΦΕΚ 132/12.2.79, τεύχος Β').

Μετά απ' αυτή τη διαπίστωση, ο ασφ/νος παραπέμπεται στις ειδικές Υγειονομικές Επιτροπές Επαγγελματικών Ασθενειών (έχουν συσταθεί ΑΥΕ στα Περ/κά Υποκ/τα Συντάξεων Αθηνών και Θεσ/νίκης και ΒΥΕ μόνο στο Περ/κό Υποκ/μα Συντάξεων Αθηνών) που είναι αρμόδιες για να επιληφθούν. Οι επιτροπές αυτές αποφαινόμενες εάν η πάθηση που διαπιστώνουν περιλαμβάνεται στις παθήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 40 του Κ.Α. και η κρίση τους στο θέμα αυτό, εφόσον είναι αιτιολογημένη, δεσμεύει τα ασφ/κά όργανα τα οποία καλούνται στη συνέχεια να αποφασίσουν για τη χορήγηση ή όχι της παροχής που ζητείται (Σ.Ε. 3661/74, 2409/75, 2935/76).

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΜΕΡΙΜΝΑΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ Δ/ΝΤΗΣ ΑΣΦ/ΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΒΕΛΛΑΣ